

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/115/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4621202101
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:4621202101.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a Mgr. Aleny Čakváriovej vo veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, so sídlom Škultétyho 1577/8, 955 01 Topoľčany, dieťa matky – E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., v konaní zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Lukášom Grežďom, so sídlom sv. Cyrila a Metoda 4647/1, 955 01 Topoľčany a otca C. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom G. H. XXX, XXX XX G., v konaní zastúpeného advokátkou Mgr. Katarínou Šimánkovou, so sídlom Jesenského 230/7, 958 01 Partizánske, v konaní o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č.k. TO-11P/55/2021-438 zo dňa 13.7.2023 takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie sa m e n í tak, že sa nariaďuje nasledovné neodkladné opatrenie:

Otec je oprávnený sa stretávať s maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX v každom párnom kalendárnom týždni v roku v stredu od 17:00 hod. do 19:00 hod. a v každom nepárnom kalendárnom týždni v roku v sobotu od 13:00 hod. do 16:00 hod. vždy za prítomnosti matky v mieste bydliska matky.

Matka je p o v i n n á maloletého na styk riadne pripraviť.

odôvodnenie:

1.

Napadnutým uznesením zo dňa 13.7.2023 súd prvej inštancie zamietol návrh otca maloletého dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia.

2.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia podaním, doručeným súdu dňa 10.7.2023, podal otec maloletého dieťaťa návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal úpravy styku s maloletým dieťaťom tak, že by bol oprávnený sa s maloletým stretávať každý párný týždeň v kalendárnom roku v stredu od 17:00 hod. do 19:00 hod. a každý nepárny týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 13:00 hod. do 16:00 hod. za prítomnosti kolízneho opatrovníka. Poukázal na to, že na prvoinštančom súde prebieha pod sp. zn. TO-11P/55/2021 na základe návrhu matky maloletého konanie o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému, pričom doposiaľ nebolo v predmetnej veci rozhodnuté (s výnimkou nariadeného neodkladného opatrenia v rozsahu povinnosti otca uhrádzať vyživovaciu povinnosť na maloletého). Uviedol, že od doby kedy sa matka maloletého zo spoločnej domácnosti spoločne s ním odsťahovala, nie je v podstate v kontakte s maloletým a takmer dva roky sa bezúspešne domáha styku s maloletým. Zdôraznil, že za účelom styku so svojim synom pravidelne kontaktuje matku maloletého s požiadavkou na umožnenie styku, prípadne umožnenie aspoň telefonického kontaktu. Matka maloletého s ním v tomto smere nespolupracuje, naopak jej snahou je ich vzájomný kontakt obmedziť na minimum, prípadne dosiahnuť jeho absolútny zánik. V tejto súvislosti poukázal tiež na to, že

matka maloletého sa alibisticky odvoláva na nevlňu maloletého sa s ním stýkať, avšak tento vzdorovitý prístup maloletý získal v čase po tom, ako sa spoločne s matkou odsťahoval zo spoločnej domácnosti. Uviedol, že zo znaleckého dokazovania, ktoré bolo v tomto konaní vykonané znalkyňou PhDr. Mgr. Alenou Bednárovou, súdnou znalkyňou z odboru psychológia, vyplýva, že maloletý A. je viazaný na osobu matky, otca vníma negatívne a vo vzťahu k otcovi selektívne vyberá len negatívne spomienky na ich vzájomný vzťah. V znaleckom posudku táto konštatovala, že maloletý preberá postoje, názory a hodnoty matky, reprodukuje len matkine postrehy a tiež poukázala na to, že maloletý sám uviedol, že matka otca spomína iba v negatívnom zmysle, pričom dobré, či pozitívne spomienky pred maloletým nespomína. Takéto správanie matky je výsledkom systematického a vedomého konania za účelom deštrukcie vzájomných väzieb maloletého na jeho vlastného otca. Takýto stav, kedy je otec maloletého účelovo vytesňovaný zo života maloletého považovala za rozporný s najlepším záujmom dieťaťa, resp. za ohrozujúci jeho zdravý psychický vývoj. V znaleckom posudku ďalej uviedla, že otec maloletého nemá v žiadnom prípade záujem vyvíjať na maloletého neprímeraný tlak, ktorý by ho mohol zraňovať. Taktiež ani zo žiadneho z vykonaných dôkazov nevyplýva, že otec by bol pre maloletého nebezpečný, prípadne, že by ohrozoval jeho výchovu a vývoj. V tejto súvislosti otec uviedol, že ďalšie pokračovanie v tomto vývoji by podľa neho mohlo narušiť ich vzťahy do takej miery, že situácia už bude nezvratná z hľadiska jeho stretávania sa s maloletým. Za tohto stavu považoval úpravu pomerov medzi rodičmi maloletého a maloletým za nalievavú, a preto prostredníctvom súdu žiadal neodkladným opatrením upraviť styk v rozsahu ako uviedol vo svojom návrhu.

3.

Po oboznámení sa s návrhom otca na nariadenie neodkladného opatrenia považoval prvostupňový súd za dôvodné zamietnuť návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, pretože neboli splnené zákonné podmienky k tomu, aby bolo neodkladným opatrením rozhodnuté v súlade s návrhom otca. Súd prvej inštancie konštatoval, že otec maloletého neosvedčil dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, nakoľko tento nepreukázal, že by za súčasnej situácie bol ohrozený život, zdravie, alebo iný dôležitý záujem maloletého dieťaťa v zmysle, že by si vyžadoval ingerenciu súdu formou dočasnej neodkladnej úpravy pomerov. Ďalej mal za to, že nie je možné zabezpečovať neodkladným opatrením, na základe požiadavky, resp. osobných predstáv otca vyjadrených v petite podaného návrhu, pokiaľ nie sú naplnené predpoklady pre jeho nariadenie. Tomuto účelu slúži podľa názoru súdu postup v zmysle § 36 zákona o rodine, pričom neodkladné opatrenie v žiadnom prípade nemôže tento postup nahrádzať. Z vykonaného dokazovania ďalej nemal súd za preukázané, že k realizácii styku otca s maloletým reálne nedochádzalo, keď samotný otec v návrhu uviedol nízku intenzitu stretávania s maloletým, a preto súd nenašiel v návrhu otca taký dôvod, pre ktorý by bolo potrebné vo veci rozhodnúť neodkladným opatrením. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že vychádzal aj zo znaleckého posudku psychologičky PhDr. Mgr. Aleny Bednárovej, ktorá v znaleckom posudku uviedla, že formálne upravenie styku by aktuálne u maloletého spôsobilo ešte väčší odpor k vynútenému kontaktu s otcom, ktorým by bol na maloletého vyvíjaný neprímeraný tlak, čo je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa. V neposlednom rade súd prvej inštancie zdôraznil, že inštitút neodkladného opatrenia slúži na okamžitý zásah v prípadoch konkrétneho ohrozenia maloletého dieťaťa, ktoré nie je možné odvrátiť inak. Okrem toho mal prvoinštančný súd za to, že neodkladné opatrenie nie je prostriedkom na urýchlené rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností v prípadoch, ak na to nie je kvalifikovaný dôvod.

4.

Proti tomuto uzneseniu podal otec v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), keď rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za nesprávne z dôvodov, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a okrem toho rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že z vykonaného dokazovania v konaní pod sp. zn. TO-11C/55/2021 vyplýva, že k sporadickému stretávaniu dochádzalo medzi otcom a maloletým zo začiatku, po tom ako v roku 2021 matka maloletého opustila spoločnú domácnosť, avšak v posledných mesiacoch je ich kontakt nulový a plne závislý od vôle matky. Matka opakovane bráni otcovi v styku s maloletým, s otcom nekomunikuje, neodpovedá mu na správy, prípadne vo svojom mobilnom telefóne zablokuje kontakt otcovi, čím mu zabraňuje v akejkoľvek možnosti ju kontaktovať. Ďalej uviedol, že do súdneho spisu predložil kópiu svojej sms komunikácie s matkou, z ktorej vyplýva, že matka mu neumožňuje sa stretávať s maloletým, a preto mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s vykonaným dokazovaním. V neposlednom rade poukázal aj na to, že konanie o úpravu rodičovských práv a povinností prebieha od podania návrhu zo strany matky (23.9.2021), teda ide o obdobie takmer

dvoch rokov, počas ktorých sa otec domáha realizácie styku s maloletým, a preto sa mu nejaví byť spravodlivé, aby bolo otcovi v dôsledku zdĺhavosti súdneho konania naďalej znemožňované v styku so svojim maloletým synom.

5.

Kolízny opatrovník sa k návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia nevyjadril, avšak zo správ, ktoré sú súčasťou konania vo veci samej pod č.k. 11P/55/2021 vyplýva, že nevidí dôvod, prečo by sa maloletý nemal s otcom stretávať, avšak je potrebné brať do úvahy aj momentálne vnútorné prežívanie maloletého a následne jeho vonkajšie prejavy, že otca odmieta. Za tohto stavu je potrebné akceptovať jeho nastavenie, avšak na druhej strane je potrebné zabezpečiť bezpečné prostredie, prítomnosť matky, aby mohlo dochádzať k stretávaniu otca s maloletým.

6.

Krajský súd v Trnave po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným účastníkom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po zistení, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté uznesenie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné.

7.

Odvolacie námietky otca odvolací súd vyhodnotil ako dôvodné, zakladajúce dôvod pre zmenu napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nerozhodol správne, pokiaľ navrhované neodkladné opatrenie nenariadil, a preto podľa § 388 CSP jeho uznesenie zmenil tak, že neodkladné opatrenie nariadil v rozsahu ako to požadoval otec vo svojom návrhu, avšak nie že bude styk realizovaný za prítomnosti kolízneho opatrovníka ale za prítomnosti matky.

8.

Podľa § 324 ods. 1 CSP (zákon č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 2 ods. 1 CMP (zákon č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

9.

Esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý sa podľa ESLP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (rozhodnutie vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku zo 6. júla 2010, sťažnosť č. 41615/07, bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti na

jeho povahe a význame môže nad záujmami rodičov prevážiť (rozhodnutie vo veci Sahin proti Nemecku z 8. 7. 2003, sťažnosť č. 30943/96, bod 66).

10.

Odvolací súd zdôrazňuje, že záujem dieťaťa (v kontexte s článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) musí byť teda popredným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Podobná požiadavka vyplýva aj z článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd zaručujúcej osobitnú ochranu detí a mladistvých (porov. napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3135/19). Je preto nevyhnutné, aby pri akomkoľvek súdnom rozhodovaní týkajúcom sa detí bol ich najlepší záujem skúmaný a posudzovaný ako určujúce kritérium pre konečné rozhodnutie - nech sa jedná o akékoľvek konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa je ako koncept flexibilný a vždy by mal byť posudzovaný a definovaný individuálne s ohľadom na konkrétnu situáciu, v ktorej sa dotknuté dieťa nachádza, pričom pozornosť je potrebné venovať jeho osobným pomerom, situácii a potrebám (porov. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3226/16).

11.

Cieľom neodkladných opatrení je iba provízorná (dočasná) úprava pomerov účastníkov konania s cieľom umožniť ničím nerušené rozhodovanie vo veci samej. Dočasné rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej a môže slúžiť aj ako záruka efektívnosti budúceho núteného výkonu súdneho rozhodnutia. Účelom tohto inštitútu je rychla a dočasná úprava právnych pomerov účastníkov. To však neznamená, že ho súd môže vydať len na základe tvrdení navrhovateľa bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana.

Pred nariadením neodkladného opatrenia nemusí byť nárok dokázaný, musí byť aspoň osvedčený. Osvedčenie (na rozdiel od dokázania) znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti). Pri ich zisťovaní nemusí dbať na všetky formalities, ako je to pri dokazovaní; postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná.

Pri nariadení neodkladného opatrenia teda súd poskytne oprávnenému účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabraňuje ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutočný stav veci nie je ešte náležite zistený, a teda, že subjektívne právo ani jeho zodpovedajúca povinnosť nie sú celkom nepochybné. Dočasnou úpravou urobenou vo forme neodkladného opatrenia sa preto neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov, ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

12.

Inštitút neodkladného opatrenia v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti má slúžiť k ochrane práv maloletých detí v situáciách, keď sú práva detí zjavne ohrozené a to do doby, keď o výchove dieťaťa, ktorá je inštitútom hmotného práva, nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení zákona o rodine. Neodkladné opatrenie musí vždy vychádzať z pomerov a okolností jestvujúcich v čase rozhodovania. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením súd nemusí zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri zisťovaní nemusí byť dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Takýmto spôsobom sa zabezpečuje rychla úprava jestvujúcich pomerov, ktoré, ako vyplýva zo samotného pojmu, neznesú ďalší odklad. Musí ísť teda o taký stav, ktorý si vyžaduje okamžitý zásah zo strany súdu, bez ktorého by mohlo dôjsť k ťažko napravitelnému, resp. nezvratnému poškodeniu oprávnených záujmov maloletého dieťaťa a to aj bez vykonania potrebného dokazovania.

13.

Styk rodiča s maloletým dieťaťom sa uskutočňuje predovšetkým v záujme dieťaťa a účelom jeho úpravy je čo najvhodnejším spôsobom a v čo najväčšej miere znižovať nepriaznivé dôsledky narušených vzťahov medzi rodičmi, ktoré často majú mimoriadne nepriaznivý dopad na celkový psychický stav dieťaťa a jeho citovú výchovu. Styk rodiča s maloletým dieťaťom má zaisťovať v čo najväčšej miere vytváranie a udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citového puta k obom rodičom, aby dieťa pokiaľ možno v minimálnej miere pocíťovalo výchovu v neúplnej rodine. K splneniu tohto cieľa by mali obaja rodičia prispievať a snažiť sa o vytvorenie priaznivých podmienok bez ohľadu na existenciu rozporov medzi nimi. V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani to, že záujem na vytvorení dobrých

citových vzťahov medzi dieťaťom a rodičom, ktorému nebolo dieťa zverené do výchovy, je daný aj tým, že tento citový vzťah v prípade neočakávaných životných udalostí umožní nahradiť výchovu týmto rodičom. Pri rešpektovaní všetkých vyššie uvedených prirodzených potrieb dieťaťa treba však v každom prípade posúdiť aj schopnosť rodiča na výchovu dieťaťa a tejto prispôbiť úpravu styku. Iba mimoriadne, ak je to potrebné v záujme zdravia dieťaťa, súd styk dieťaťa s rodičom obmedzí, alebo ho i zakáže. Spoľahlivá úvaha o tom, či je styk rodiča, ktorý nemá dieťa vo svojej výchove, s maloletým dieťaťom na prospech tohto dieťaťa a ďalej, aká úprava tohto styku zodpovedá v konkrétnom prípade najlepšiemu záujmu dieťaťa a pomerom oboch rodičov, je podmienená náležitým zistením skutkového stavu veci. Iba v takomto prípade možno zhodnotiť niektoré okolnosti, týkajúce sa maloletého dieťaťa a niektoré skutočnosti, týkajúce sa rodičov, predovšetkým zhodnotenie veku a zdravotného stavu maloletého dieťaťa, jeho citového vzťahu k rodičom, osobných a rodinných pomerov rodičov, vzájomný vzťah rodičov a ich časové a materiálne možnosti a ďalšie významné okolnosti a tomuto potom prispôbiť frekvenciu styku tak, aby bolo stretávanie s druhým rodičom dieťaťu na prospech. Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pritom vyplýva, že aj keď záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže podľa okolností konkrétneho prípadu prevážiť nad záujmom rodiča, pričom posúdenie proporcionality zostáva na vnútroštátnych súdoch, ktoré sú v bezprostrednom kontakte so zúčastnenými stranami.

14.

V neposlednom rade odvolací súd poukazuje tiež na to, že v čase rozhodovania o neodkladnom opatrení, ktoré navrhuje otec, nie je úprava styku medzi otcom a maloletým žiadnym súdnym rozhodnutím upravená, pričom tieto vzťahy sa doposiaľ realizovali, resp. nerealizovali iba na základe komunikácie medzi rodičmi maloletého, čo však neprinášalo žiaden výsledok.

15.

V predmetnej veci odvolací súd vychádzal taktiež z vyjadrenia psychologičky B. B. C. (táto s rodičmi a s maloletým „pracovala“ v období od 18.1.-1.4.2022), ktorá na pojednávaní dňa 8.6.2022 uviedla, že súčasný stav je taký, že maloletý by s otcom sám neišiel, a preto je potrebné, aby styk bol realizovaný v prítomnosti matky za predpokladu, že aj rodičia maloletého budú medzi sebou slušne komunikovať a nie ako nepriatelia.

16.

Odvolací súd vzal do úvahy aj znalecký posudok č. 202300539070 zo dňa 24.2.2023, ktorý bol vypracovaný znalkyňou PhDr. Mgr. Alenou Bednárovou, ktorá je znalkyňou z odboru psychológia, ktorá pokiaľ ide o rozsah úpravy styku otca s maloletým uviedla, že úprava styku otca s maloletým by mala nastať až po podrobení sa výchovným opatreniam (tieto už boli realizované). Za základnú podmienku považovala obnovenie vzájomnej komunikácie rodičov, ktorá je v súčasnosti deštruktívna alebo úplne absentuje. V tejto súvislosti konštatovala, že rodičia maloletého nie sú schopní primeranej komunikácie a následnej vzájomnej kooperácie bez odborného dohľadu. Ani jeden z rodičov neustúpil zo svojich požiadaviek, neprispôbil sa druhému v záujme maloletého, pričom obaja sú sústredení len na seba, na svoje potreby a na vymáhanie svojich práv. V žiadnom prípade nie je v záujme maloletého, aby ich komunikácia pokračovala takýmto spôsobom, keďže táto je deštruktívna a negatívne sa podpisuje pod vzťah maloletého s otcom.

17.

Stretávanie sa dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo dieťa zverené do výchovy, je prostriedkom k zachovaniu a k ďalšiemu rozvíjaniu vzájomného vzťahu dieťaťa a rodiča a je prostriedkom naplňovania viacerých práv rodiča, ale v rovnakej miere aj viacerých práv dieťaťa. Stretávanie sa s dieťaťom nemožno vnímať iba ako právo rodiča, ale prinajmenšom rovnako aj ako právo dieťaťa, ktoré (právo) by malo dieťaťu zabezpečiť, aby neprišlo o vzťah s jednou z najbližších osôb svojho života. Je v záujme dieťaťa, aby v jeho blízkosti zostali obaja rodičia s čo najviac intenzívnym pozitívnym vzťahom k nemu, a to aj potom, ako medzi rodičmi samotnými o pozitívnom vzťahu hovoriť nemožno. Rodičia si pritom často neuvedomujú, že tým, že sa snažia druhého rodiča vylúčiť zo života svojho dieťaťa, ochudobňujú dieťa o blízkosť milujúceho človeka.

18.

Odmietavý postoj maloletého k styku s otcom by pomohol zmierniť najmä zodpovednejší prístup oboch rodičov a snaha všetkých o dosiahnutie harmonického vzťahu postupným budovaním dôvery, a to najmä

normálnou vzájomnou komunikáciou, pri styku založenom na vzájomnej dohode oboch rodičov. V danom prípade odvolací súd v súčasnej dobe považuje za najvhodnejšiu formu styku otca s maloletým za prítomnosti matky, pričom súd v tomto smere apeluje na matku, aby si uvedomila dôležitosť úlohy otca v živote maloletého, aby v prospech styku dieťaťa s otcom vystupovala proaktívne a hlavne, aby na maloletého vplývala za účelom zlepšenia naštrbených vzťahov. Pokiaľ ide o formu úpravy styku, tak odvolací súd nepovažoval za vhodné, aby úprava styku bola realizovaná za prítomnosti kolízneho opatrovníka, pretože tento sa jednak k návrhu otca v tomto smere vôbec nevyjadril (ohľadom návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia kolízny opatrovník nepodal žiadne stanovisko) a tiež aj z dôvodu, či by k takejto realizácii styku reálne dochádzalo (kapacitné dôvody na strane ÚPSVaR ako aj realizácia úpravy styku otca s maloletým za prítomnosti kolízneho opatrovníka počas víkendu). Za najvhodnejšiu úpravu styku otca s maloletým sa momentálne súdu javí jeho realizácia v prítomnosti matky.

19.

Súčasne odvolací súd dáva obom rodičom do pozornosti, že predmetné rozhodnutie predstavuje len dočasnú úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozhodovania vo veci samej. Neodkladné opatrenie je predbežným aj v tom zmysle, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov a tretích osôb. Súd prvej inštancie teda až v konaní vo veci samej na základe vykonaného dokazovania so zameraním sa na preskúmanie všetkých účastníkmi tvrdených skutočností ako aj dôkazov (znalecký posudok), tieto vo vzájomnej súvislosti vyhodnotí, aby mohol vydať konečné rozhodnutie, ktoré bude sledovať záujem maloletého dieťaťa a jeho zdravý psychický a fyzický vývin.

20.

Odvolací súd záverom dodáva, že obidvaja rodičia si musia uvedomiť, že ich prvoradou úlohou je prispievať k vytvoreniu priaznivých podmienok, nevyhnutných pre zdravý, psychický a fyzický vývoj maloletého dieťaťa, v dôsledku čoho, by mali vyvinúť maximálnu snahu o elimináciu rozporov medzi nimi, riešenie ktorých v minulosti prebiehalo aj v prítomnosti maloletého dieťaťa, pretože práve tento ich necitlivý prístup, môže závažným spôsobom narušiť emočnú a psychickú stabilitu maloletého dieťaťa, aj s ohľadom na jeho vek, ktoré môže pod vplyvom týchto okolností, pociťovať stratu bezpečia a ich lásky. Odvolací súd preto apeluje na rodičov, aby sa snažili správať voči sebe kultivovane v záujme spoločného dieťaťa, čo je základným predpokladom zdravej výchovy dieťaťa, pričom i dieťa takto získava vzor pre riešenie konfliktných situácií v budúcnosti. Každý rodič má právo počas času, kedy má maloleté dieťa vo svojej starostlivosti, na toto dieťa výchovne pôsobiť, ale musí si byť vedomý aj následkov svojho výchovného pôsobenia. Konkrétne úprava rodičovských práv a povinností k maloletému v budúcnosti bude upravená na základe výsledkov dokazovania v konaní vo veci samej.

21.

K zhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v súlade s ustanovením § 388 CSP zmenil a nariadil neodkladné opatrenie tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia s tým, že predmetné uznesenie bude platiť do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedenej na súde prvej inštancie pod č.k. 11P/55/2021.

22.

Odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodoval, nakoľko nejde o konečné rozhodnutie a o trovách konania bude rozhodnuté vo veci samej vedenom pod sp. zn. 47P/5/2022 v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej ako konečného rozhodnutia len vtedy, ak neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Ide o návrh na neodkladné opatrenie podaný po skončení konania, ďalej podaný pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba (návrh), alebo o prípad, ak by súd prvej inštancie musel vec skončiť procesne bez toho, aby ju prejednal (obdobne pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/83/2017). Žiadna z uvedených procesných situácií v prejednávacom prípade nenastala, a preto o trovách konania súvisiacich s neodkladným opatrením rozhodne súd prvej inštancie až v rozhodnutí vo veci samej, v ktorom rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania v súlade s § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

23.

Toto rozhodnutie bolo senátom odvolacieho súdu prijaté jednomyseľne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).